



Årsrapport 2005

| | |
|---|----|
| INNLEDNING ÅRSRAPPORT 2005 | 4 |
| 1 RÅDET | 5 |
| 1.1 MEDLEMMER I STL OG REPRESENTANTER I RÅDET | 5 |
| 1.2 LEDER | 6 |
| 1.3 ARBEIDSUTVALGET | 6 |
| 1.4 KOORDINATOR OG ANDRE ANSATTE | 7 |
| 2 STLS RELIGIONSPOLITISKE ARBEID I 2005 | 7 |
| 2.1 STAT – KIRKE | 7 |
| 2.2 DOBBELTREGISTRERINGER MELLOM FLERE TROS-/LIVSSYNSAMFUNN | 8 |
| 2.3 OSLOKOALISJONEN | 9 |
| 2.4 HL-SENTERET | 9 |
| 2.5 RESSURSGRUPPA FOR KIRKENS KATASTROFEBEREDSKAP | 10 |
| 2.6 OPPLÆRING I SAMFUNNSKUNNSKAP FOR RELIGIØSE LEDERE | 10 |
| 2.7 OM LIVSSYNSFRIHET FOR MENNESKER MED FORSTANDSHANDIKAPP | 10 |
| 2.8 PROSJEKTGRUPPE I SOSIAL- OG HELSEDIREKTORATET | 11 |
| 2.9 ENDRING AV FØDSELSFORSKRIFTEN | 11 |
| 2.10 HØRINGSARBEID | 11 |
| 3 ARBEIDET MED TROS- OG LIVSSYNSDIALOG | 12 |
| 3.1. «ÉN VERDEN I SORG» | 13 |
| 3.2 LOKALE DIALOGER | 13 |
| 3.3 LA OSS GÅ ET STYKKE VEI SAMMEN | 13 |
| 3.4 UNGDOMSDIALOG | 14 |
| 3.5 ARBEIDSGRUPPE OM «VOLD I NÆRE RELASJONER» | 14 |
| 3.6 STL-FORUM | 15 |
| 3.7 GUDSBILDE – SELVBILDE - KJØNNSIDENTITET | 15 |

| | |
|------------------------------|----|
| 4 INFORMASJON OG PROFILERING | 16 |
| 4.1 LOGO OG WEBPROFIL | 16 |
| 4.2 ØSTLANDSKE LÆRERSTEVNE | 16 |
| 4.3 WEBSITE OG MEDIEDEKNING | 17 |
| 5 ØKONOMI | 17 |

INNLEDNING ÅRSRAPPORT 2005

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) er en landsomfattende paraplyorganisasjon for tros- og livssynssamfunn i Norge. STLs hovedoppgave er gjennom dialog å fremme gjensidig respekt og forståelse mellom tros- og livssynssamfunn, arbeide for likebehandling av religions- og livssynssamfunn i Norge, samt diskutere sosiale og etiske spørsmål med utgangspunkt i våre tros- og livssynstradisjoner.

STL arbeider som et konsensusorgan. Dette betyr at alle medlemssamfunn står bak STLs offisielle uttalelser og standpunkter. STL har siden opprettelsen spilt en viktig rolle som brobygger mellom tros- og livssynssamfunn, samt sørget for en bevisstgjøring omkring religions- og livssynspolitiske utfordringer og dilemmaer i Norge.

Denne årsmeldingen gir først en oversikt over virksomhetene; medlemmene i rådet, arbeidsutvalget og ansatte ved kontoret. Deretter følger en beskrivelse av arbeidet som er utført i henhold til arbeidsplan for 2005.

Oslo, den 2 mars, 2006

Jan Benj. Rødner
leder

Anders Huuse Kartzow
koordinator

1 RÅDET

Rådet er det øverste organ i STL og består av 2 representanter fra hvert medlemssamfunn. Rådet kan delegerer arbeidsoppgaver til Arbeidsutvalget og koordinator. Arbeidsutvalget besto i 2005 av leder og 3 medlemmer fra Rådet. Valgkomitéen nominerer leder og representanter til arbeidsutvalget, og disse velges på årsmøtet. Koordinator er ansvarlig for sekretariatet i STL, og forbereder og gjennomfører vedtak i Rådet og Arbeidsutvalget.

1.1 MEDLEMMER I STL OG REPRESENTANTER I RÅDET

I 2005 besto STL av 12 medlemmer og en observatør. Kristensamfunnet ble valgt inn som observatør på årsmøtet 2005. Medlemsorganisasjonene i STL velger selv sine representanter til Rådet. Ved årsskiftet 2005/2006 var disse representert i Rådet:

- Britt Strandlie Thoresen Baha'i-samfunnet i Norge
- Egil Lothe Buddhistforbundet
Hoa Tran
- Ingrid Vad Nilsen Den norske kirke v/Mellomkirkelig råd
Vebjørn Horsfjord¹
- Robert Hercz Det Mosaiske Trossamfund
Jan Benj. Rødner
- Darbara Singh Gurduara Sri Guru Nanak Dev Ji
Rajinder Singh Toor
- Jens-Petter Elvestad Holistisk Forbund
Kathrine Stenberg
- Lars Gule Human-Etisk Forbund
Bente Sandvig
- Karima Solberg Islamsk Råd Norge
Muhammed Hamdan
- Espen Lynne Amundsen Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige
Are Svendsen
- Marit Kromberg Norges Frikirkeråd
Dag Nygård
- Chris Nyborg Oslo Katolske Bispedømme
May Lisbeth Myrhaug
- Ram Saroop Sanatan Mandir Sabha, Norway

¹ I perioden der Vebjørn Horsfjord har vært i permisjon har Irene Tvedt møtt i Rådet og i AU

Mangat Rai Sharma

Observatører:

- Anne Kirsti Brække Kristensamfunnet
- Kirsten Thommasen

Rådet har hatt 6 møter i 2005. Rådsmøtene avholdes hos medlemssamfunnene. Vertskap i 2005 var Islamsk Råd (15/2), Den norske kirke (14/3), Det Mosaiske Trossamfund (15/6), Holistisk Forbund (28/9), Sanatan Mandir Sabha, Norway (27/10) og Bahaisamfunnet Norge (1/12).

Til møtet 15/6 innledet Bente Sandvig (fagsjef i Human-Etisk Forbund) til samtale om arbeidet i det offentlig oppnevnte stat-kirke-utvalget. Til møtet 1/12 innledet Aud Blinge (spesialrådgiver i Oslo Kommune) til samtale om kommunens arbeid med å lage konferanse for tros-og livssynssamfunnene om vold i nære relasjoner.

1.2 LEDER

Jan Benj. Rødner (Det Mosaiske Trossamfund) ble gjenvalgt for to år som leder på årsmøtet 2005 og er leder på tredje året.

Leder har representert STL på følgende arrangement i 2005:

- 8. februar: Åpning av Kirkens Hus
- 10. februar: Biskop Gunnar Stålsetts 70-årsdag
- 13. mars: Innsettelse av Ole-Christian Kvarme som biskop i Oslo Bispedømme
- 30. august: Statsbyggs overlevering av Villa Grande til Senter for studie av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret)
- 13. september: Utdeling av Gandhistipend v/kultur og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland
- 23. september: Åpning av landsmøtet for Human-Etisk Forbund
- 10. oktober: Møte med religiøs delegasjon fra Georgia, invitert av Oslokoalisjonen
- 25. november: Markering av 100-årsjubileet for kongefamilien på Akershus slott
- 14. november: Åpning av Den norske kirkes Kirkemøte

1.3 ARBEIDSUTVALGET

Foruten leder har arbeidsutvalget bestått av:

| | | |
|-------------------|--------------------|------------------------|
| Vebjørn Horsfjord | Den norske kirke | Gjenvalgt ² |
| Marit Kromberg | Norges Frikirkeråd | Ny |
| Kathrine Stenberg | Holistisk Forbund | Ny |

² Vebjørn Horsfjord ble gjenvalgt med dispensasjon fra vedtektene som sier at man ikke kan bli gjenvalgt mer enn to ganger

Arbeidsutvalget har møtt 12 ganger: 11/1, 1/2, 14/4, 19/4, 21/4, 31/5, 4/8, 17/8, 13/9, 10/10, 8/11 og 6/12.

1.4 KOORDINATOR OG ANDRE ANSATTE

Som følge av økte bevilgninger over statsbudsjettet for 2005 fikk STL mulighet til å ansette koordinator i full stilling. Prosessen med ansettelse av ny koordinator i 100% stilling tok til etter at Torstein Seim sa opp sin stilling i februar, med virkning fra mai, etter 3 års solid innsats. Arbeidsutvalget og i særdeleshet Bente Sandvig (Human-Etisk Forbund), ledet dette arbeidet. Koordinatorstillingen ble utlyst med søknadsfrist 15. mars og 96 personer søkte stillingen. Mange vel- og til dels overkvalifiserte søkere, ble grundig evaluert og en håndfull ble til slutt utplukket til intervju. Valget falt på Anders Huuse Kartzow, som begynte i stillingen fra 1.juni.

Foruten Anders Huuse Kartzow og Torstein Seim har Arild Knutsen hatt et engasjement som prosjektmedarbeider for ungdomsdialog i 2005. Dessuten avlastet han begge koordinatorene frem til Seims kontraktslutt i juli.

2 STLs RELIGIONSPOLITISKE ARBEID I 2005

Som i tidligere arbeidsplaner har fokus i 2005 vært på å påvirke den offentlige religions- og livssynspolitikken. Det offentlig oppnevnte stat-kirke-utvalget har vært i sin slutfase og STL har avventet dens konklusjoner for å se om den ivaretar en helhetlig og gjennomtenkt religionspolitikk. STL har særlig prioritert oppfølgingen av denne utredningen. En arbeidsgruppe ble nedsatt høsten 2005 for å planlegge seminarer og konferanser som utleder konsekvenser av utredningens innstillinger for STLs medlemsorganisasjoner.

I 2005 ble STLs religionspolitiske arbeid også preget av hendelser som ikke var forutsett ved starten av året. Da oversikten over antall dobbeltregistrerte mellom Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn ble offentliggjort i juli ble mye av STLs arbeid fokusert på å rydde opp i dette.

Også i 2005 har STL videreført det religionspolitiske arbeidet som er knyttet til vårt forpliktende engasjement i andre institusjoner og virksomheter, slik som HL-senteret og Oslokoalisjonen. I det religionspolitiske arbeidet hører med at STL har fungert som høringsinstans og kommet med uttalelser på eget initiativ. Til sist følger en oversikt over disse.

2.1 STAT – KIRKE

To av Gjønnnes-utvalgets medlemmer sitter i Rådet. Det har derfor vært mulig for medlemssamfunnene å spille inn synspunkter til disse medlemmene. Utvalgsmedlem Bente

Sandvig ble dessuten invitert til å holde innledning om temaet på rådsmøtet 15. juni. Her skisserte hun utvalgets foreløpige arbeid, og mulige fler- og mindretallsinnstillinger.

Med skiftet av koordinator i mai ble det for kort tid til å gjennomføre målsettingen om et åpent møte om stat-kirke i forbindelse med stortingsvalget i august/september. STL vurderte det dessuten dit hen at muligheten for å påvirke politikerne i denne saken ville være større når utvalgets utredning var klar. Mange av de politiske partiene reserverte seg også fra å mene noe om dette før utvalgets utredning forelå.

STLs nye stat-kirke arbeidsgruppe hadde sitt første møte 21. oktober, og skal ivareta STLs arbeid med oppfølging av Gjøannes-utredningen³. Arbeidsgruppa består av Lars Gule (Human-Etisk Forbund), Vebjørn Horsfjord (Den norske kirke), Senaid Kobilica (Islamsk Råd Norge), Egil Lothe (Buddhistforbundet) og Sidsel Smith-Meyer (Holistisk Forbund). Koordinator har vært sekretær for denne arbeidsgruppen. Arbeidsgruppen har i løpet av de to siste månedene i høst rukket å lage et program for en seminarrekke om temaer knyttet opp mot Gjøannes-utvalgets innstilling. Første seminar holdes i det Islamske Forbundet i Calmeyers gt. 8 den 14. februar. Mer om dette i arbeidsplanen for 2006.

2.2 DOBBELTREGISTRERINGER MELLOM FLERE TROS-/LIVSSYNSAMFUNN

I brev av 5. juli offentliggjorde Kultur- og kirke departementet (KKD) Brønnøysundregistrens gjennomgang av mottatte fødselsnummer som grunnlag for beregning av tilskudd. Denne gjennomgangen viste at det forekom 23 898 dobbeltregistreringer mellom flere tros- og livssynsamfunn utenfor Den norske kirke og 74 385 dobbeltregistreringer mot Den norske kirkes medlemsregister. I brevet ble det gjort klart at tilskudd for 2006 vil bli strøket for dobbeltregistrerte medlemmer.

Bakgrunnen for det høye antall dobbeltregistreringer er at registeret i sin tid ble opprettet med det samlede manntallet i folkeregistret som base og at prosessen med å fjerne dem som ikke har noe der å gjøre ikke har vært vellykket. Flere av STLs medlemsorganisasjoner hadde en stor andel av sine medlemmer uriktig oppført i Den norske kirkes medlemsregister. Denne oppføringen i et annet trossamfunns medlemsregister opplevdes av flere som en krenkelse av både deres organisasjons- og livssynsfrihet.

STL hadde sitt første møte med politisk og administrativ ledelse i KKD om denne saken 23. august. Her ble måter å rydde opp i dobbeltregistreringene drøftet. Dessuten anmodet STL om at tilskuddet til dobbeltregistrerte ikke måtte avkortes før en nødvendig kvalitetssikring av Den norske kirkes medlemsregister var foretatt og at ekstraarbeid knyttet til opprydding av dobbeltregistreringer måtte kompenseres økonomisk. Politisk ledelse var imøtekommende i forhold til vårt forslag om å sende ut et brev til de dobbeltregistrerte. Vår anmodning om at det bør nedsettes et teknisk utvalg som gransker kvaliteten på Den norske

³ Den gamle stat-kirke arbeidsgruppen ble nedlagt da det viste seg vanskelig å reengasjere medlemmene i denne til arbeid med Gjøannes-utredningen.

kirkes medlemsregister ville bli vurdert. STL understreket viktigheten av at det ble gitt en offisiell beklagelse for den urettmessighet at mange er ført opp i Den norske kirkes medlemsregister mot sin vilje. KKD utarbeidet senere et utkast til brev til dobbeltregistrerte som ble sendt på høring til STL. Det reviderte forslag til brev av 12. oktober til dobbeltregistrerte mellom Den norske kirke og annet tros-/livssynssamfunn innebærer sletting av vedkommendes medlemskap i Den norske kirke dersom han/hun ikke svarer.

Etter regjeringsskiftet i høst var det viktig for STL å komme i dialog med ny politisk ledelse for å avklare veien videre med hensyn til opprydding av dobbeltregistreringene. Den 15. desember fikk STL møte med statssekretær Randi Øverland, for å diskutere saken. I møtet gjentok vi våre anmodninger, men politisk ledelse var ikke innstilt på å innfri økonomisk kompensasjon for ekstraarbeid i forbindelse med opprydding av dobbeltmedlemskap, nedsettelse av et teknisk utvalg eller utsettelse av avkorting av tilskudd. Departementet ga beskjed om at de ville sende ut brev til alle de dobbeltregistrerte i én omgang, både til dobbeltregistrerte mellom Den norske kirke og annet tros-/livssynssamfunn og mellom flere tros-/livssynssamfunn utenfor Den norske kirke.

2.3 OSLOKOALISJONEN

Oslo-koalisjonen, som ble opprettet i 1998, sprang ut av Oslokonferansen om tros- og livssynsfrihet som blant annet STL sto bak. Oslokoalisjonen består av et styre med 3 representanter fra STL, 1 representant fra Den norske kirke og 3 representanter fra Universitetet i Oslo.

STLs representanter i styret er Bente Sandvig (Human-Etisk Forbund), Egil Lothe (Buddhistforbundet) og Dag Nygård (Norges Frikirkeråd). På rådmøtet den 15. juni ble Bente Sandvig (Human-Etisk Forbund) valgt til å sitte i styret for Oslokoalisjonen for 3 år. Hun erstattet da Lars Gule. STLs representanter i Oslo-koalisjonen har løpende informert STL om Oslo-koalisjonens virksomhet. Denne har blant annet vært knyttet til arbeidet med å styrke prinsipper om tros- og livssynsfrihet, og samarbeid mellom tros- og livssynssamfunn internasjonalt.

I høst har det i rådet blitt påpekt viktigheten av at Oslokoalisjonen får en tydeligere formalisert struktur, blant annet gjennom etablering av vedtekter for koalisjonen. Som deleier av Oslokoalisjonen var det naturlig at STL tok sin del av ansvaret her. Arbeidsutvalget nominerte derfor leder, Jan Benj. Rødner, til å representere STL i dette arbeidet.

2.4 HL-SENTERET

Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret) har vært en viktig samarbeidspartner for STL i året som gikk. STLs representant i HL-senterets styre, Britt Strandlie Thoresen, har informert rådet om HL-senterets virksomhet. Hun ble valgt for 3 år på årsmøtet i 2004.

I forbindelse med at Statsbygg overleverte det rehabiliterte Villa Grande til HL-senteret var STL representert ved leder. Leder gav også en kort hilsen til HL-senteret fra STL.

Forslag fra HL-senteret om navneendring fra *Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteters stilling i Norge* til *Senter for studier av Holocaust og religiøse minoriteter* ble tatt opp som egen sak på rådsmøtet 15. juni. I vårt brev til HL-senteret av 16. juni, basert på rådets drøftelser, ba vi om at senteret beholdt sitt navn uendret. Vi understreket at den foreslåtte navneendring der *livssynsminoriteter* erstattes med *religiøse minoriteter*, oppleves diskriminerende for noen av våre medlemmer og at et viktig bidrag for å fremme forståelse og respekt for tros- og livssynsminoriteter er å være lydhøre til hvordan tros- og livssynsminoriteter ønsker å bli omtalt i det offentlige rom. Også andre gikk imot endringen som ikke ble gjennomført.

2.5 RESSURSGRUPPA FOR KIRKENS KATASTROFEBEREDSKAP

Koordinator har deltatt for STL som observatør i Ressursgruppa for kirkens katastrofeberedskap. Dette er en ressursgruppe underlagt Den norske kirke. Gruppa har møttes en gang i halvåret. Arbeidet i 2005 har blant annet dreid seg om å etablere retningslinjer for sentralkirkelig handling ved større ulykker og katastrofer. I retningslinjene er det kommet med at STL trekkes inn når det er naturlig, for eksempel ved større ulykker der det antas at mennesker med ulik tros- og livssynsbakgrunn er berørt.

2.6 OPPLÆRING I SAMFUNNSKUNNSKAP FOR RELIGIØSE LEDERE

I forbindelse med Stortingsmelding nr. 49 (2003-2004) *Mangfold gjennom inkludering og deltakelse* var ett av tiltakene at det skulle utvikles egne moduler til bruk i opplæring i samfunnskunnskap av religiøse ledere som er flyttet til Norge fra utlandet. Utdannings- og forskningsdepartementet gav Vox⁴ i oppdrag å nedsette og lede en arbeidsgruppe som skulle komme med forslag til hvordan dette kunne se ut. I denne arbeidsgruppa har STL vært representert ved Egil Lothe. Rapporten ble offentliggjort rett over nyttår og er snart å lese på Voxs hjemmesider, www.vox.no

2.7 OM LIVSSYNSFRIHET FOR MENNESKER MED FORSTANDSHANDIKAPP

Kirkerådet i Den norske kirke tok våren 2005 initiativ til å planlegge en nasjonal fagkonferanse om retten til tros- og livssynsfrihet for mennesker med forstandshandikapp. Marit Kromberg har representert STL i Kirkerådets arbeidsgruppe som planlegger konferansen. Konferansen finner sted 3. november 2006, og retter seg både mot fagmiljø, pleieinstitusjoner og tros-/livssynssamfunn.

⁴ Vox eies av Kunnskapsdepartementet og er et nasjonalt senter for læring i arbeidslivet. Se www.vox.no.

2.8 PROSJEKTGRUPPE I SOSIAL- OG HELSEDIREKTORATET

Marit Kromberg deltok som STLs representant i en prosjektgruppe i Sosial- og helsedirektoratet som ledd i EUs handlingsprogram mot diskriminering. Som delmål i prosjektet skulle kunnskap om diskriminering i Norge samles inn og spres. Det ble klart at det finnes veldig lite "akademisk" kunnskap om diskriminering i forhold til tro og livssyn. Human-Etisk Forbunds bibliotek bidro med den kunnskap de hadde. Som ledd i prosjektet ble det holdt et arbeidsmøte 2. mars 2005 om bekjempelse av diskriminering. Der la Bente Sandvig fram erfaringene fra vår arbeidsgruppe om Livssynsmessig betjening på sykehus og vår deltakelse i sorgarbeidet etter flodbølgekatastrofen i Sørøst-Asia (se mer under 3.1).

Den 22. august 2005 ble det også holdt en idédugnad om hvorledes diskriminering best kan bekjempes. 11. og 12. oktober 2005 ble det holdt en nasjonal konferanse om hva diskriminering er, forekomst av diskriminering og hvordan den bør bekjempes. Avslutningsvis ble all den informasjonen og alle idéene og eksemplene som kom fram, samlet i en publikasjon. Siste utkast til publikasjonen finnes på direktoratets hjemmesider, se <http://www.shdir.no/diskriminering/>. STL fikk her godt gjennomslag for vår anbefaling om at interesseorganisasjonenes, deriblant tros- og livssynssamfunnenes, virksomhet og muligheter til å bygge ut sin egen kompetanse måtte prioriteres.

2.9 ENDRING AV FØDSELSFORSKRIFTEN

I 2004 hadde Samarbeidsrådet møter med Skattedirektoratet i forbindelse med endring av praksis for melding av fødsler til de enkelte tros- og livssynssamfunn. Bakgrunnen for endringen var at Datatilsynet fant at det ikke var tilstrekkelig lovhjemmel til å innhente opplysninger om tilhørighet til registrert trossamfunn og deretter registrere opplysningene i det sentral folkeregistreret. I vårt møte med direktoratet argumenterte STL for at ordningen med melding ikke bare kunne strykes, men at det måtte til en likebehandling med Dnk. I den nye fødselsforskriften av 21.12.2005 er det i § 5 tatt høyde for at det skal gis melding til trossamfunnet for de aktuelle foreldre. STLs initiativ i denne saken gjorde at vi vant frem med et vesentlig likebehandlingsprinsipp mellom trossamfunnene.

2.10 HØRINGSARBEID

En viktig del av STLs arbeid har vært å avgi uttalelser som et offisielt høringsorgan. I noen saker har STL valgt å ikke uttale seg fordi det ikke har vært grunnlag for konsensus. STL har også på eget initiativ avgitt uttalelser i andre saker enn dem som refererer til bestemte høringsbrev. Dette gjelder både i forhold til våre samarbeidspartnere, for eksempel HL-senteret, og politisk ledelse.

Under følger en liste over STLs uttalelser i 2005. Våre uttalelser ligger ute på våre hjemmesider: <http://www.trooglivssyn.no/>

| | | |
|---|------------|--|
| Pressemelding | 13.12.2005 | Livssynsfriheten i fare? |
| Statsminister Jens Stoltenberg | 6.12.2005 | Livssynsfrihet i tros- og livssynsorganisasjoner |
| Kultur- og kirkedepartementet | 28.10.2005 | Hørings svar – Forskrift om innmelding i og utmelding av Den norske kirke |
| Kultur- og kirkedepartementet | 12.10.2005 | Vedrørende dobbeltregistreringer mellom Den norske kirke og øvrige tros- og livssynssamfunn |
| Barne- og familiedepartementet | 29.9.2005 | Hørings svar om forslag om endringer i ekteskapsloven som ledd i regjeringens innsats mot tvangsekteskap |
| Kommunal og regionaldepartementet | 29.9.2005 | Hørings svar om vilkår for familiegjenforening – forslag til endring i utlendingsforskriften. |
| Barne- og familiedepartementet | 14.9.2005 | Forslag til kandidater til verv i ny likestillings og diskrimineringsnemnd. |
| HL-senteret | 16.6.2005 | Navneendring HL-senteret. |
| Pressemelding | 18.5.2005 | Fordobling av ressursene til livssyns- og religionssamarbeid. |
| Kondolansbrev til Oslo Katoske Bispedømme | 4.4.2005 | Pave Johannes Paul II |

3 ARBEIDET MED TROS- OG LIVSSYNSDIALOG

Ved siden av det religionspolitiske arbeidet har hovedfokus for STL vært å fremme økt forståelse og gjensidig respekt mellom tros- og livssynssamfunnene. Dette arbeidet har vært en viktig del av virksomheten siden STL ble stiftet i 1996.

I 2005 har STL videreført satsingen på lokale dialoger, herunder støtte til lokale dialoger utenfor Oslo. Dessuten har STL fortsatt satsingen på møteserien *La oss gå et stykke vei sammen* og arbeidet med ungdomsdialog, begge lokalt forankret i Oslo. Dessuten ble en ny satsing lansert; STL-forum. Dette er et åpent forum for samtale om sosialetiske og religionspolitiske spørsmål.

I mars 2005 arrangerte STL en nasjonal kvinnekongress med fokus på Gudsbilder, selvbilder og kjønnsbilder. Kongressen ble gjennomført med støtte fra stiftelsen Fritt Ord.

Arbeidet med tros- og livssynsdialog ble, som det religionspolitiske arbeidet, preget av uforutsette hendelser. Den tragiske flodbølgekatastrofen som rammet Sørøst-Asia ble også en nasjonal katastrofe som utfordret STL til å gjøre noe, se pkt. 3.1.

Arbeidsgruppa dialog har vært referansegruppe for gjennomføring av de ovennevnte nasjonale og lokale dialogtiltak i 2005. Arbeidsgruppa har bestått av Anne Hege Grung (Den norske kirke), Britt Strandlie Thoresen (Bahaisamfunnet), May Lisbeth Myrhaug (Oslo Katolske Bispedømme), Egil Lothe (Buddhistforbundet) og Jens-Petter Elvestad (Holistisk Forbund).

3.1. «ÉN VERDEN I SORG»

I forbindelse med flodbølgekatastrofen arrangerte STL etter initiativ fra regjeringen en minnemarkering 16. januar 2005 med tittelen «én verden i sorg». Markeringen, som ble overført i sin helhet via NRK TV, fant sted i Oslo Rådhus. Kongefamilien, flere statsråder, Oslo's ordfører, de berørte lands ambassadører m.fl. var til stede.

En arrangementskomité, nedsatt av STL, bestående av bl.a. Britt Strandlie Thoresen (Bahai-samfunnet i Norge), Ingvild Kvåle (Human-Etisk Forbund) og Inger Anne Naterstad (Den norske kirke), hadde knappe ti dager til å planlegge markeringen. Gjennomføringen av arrangementet bygget i det vesentlige på frivillig arbeide og gratistjenester, både når det gjaldt kunstnere, teknisk og administrativt personale. Særlig bidro frivillige fra Human-Etisk Forbund.

Arrangementskomitéen valgte å invitere barn fra de ulike tros- og livssynssamfunnene til å fremføre forsonende eller lindrende tekster fra sine ulike tradisjoner. Regissør Bentein Baardson hadde ansvar for regi, mens musiker Trygve Seim hadde det musikalske ansvar. Leie av Oslo Rådhus og øvrige kostnader i tilknytning til lokalet ble dekket av Oslo kommune v/Ordføreren. STL fikk en statlig ekstrabevilgning på kr 460 000 for å dekke utgiftene til markeringen.

3.2 LOKALE DIALOGER

STL har fulgt opp det lokale dialogarbeidet i Trondheim mellom Nidaros Bispedømme (Den norske kirke) og Muslim Society (Islamsk Råd Norge) og i Stavanger representert ved "Dialoggruppen for tro og livssyn". Denne oppfølgingen har innebåret økonomisk tilskudd (Nok 10.000) til en åpen høring i Trondheim om etniske minoriteters møte med barnevernet, initiert av dialoggruppa i Trondheim. Dessuten har STL og HL-senteret hatt samtaler med "Dialoggruppen for tro- og livssyn" i Stavanger om hvordan man kan få til en større utstilling som tematiserer det religionspluralistiske Stavanger i forbindelse med at Stavanger er Europeisk kulturby i 2008.

3.3 LA OSS GÅ ET STYKKE VEI SAMMEN

Møteserien *La oss gå et stykke vei sammen* har vært et fast arrangement i STLs regi siden våren 2004. Møteserien, en rekke på tre møter hver høst og vinter, er et opplegg der de lokale medlemssamfunnene i STL inviterer til åpent møte der de forteller om sin tro, sin historie, sine ritualer og hellige hus til vitebegjærlige fra andre medlemssamfunn. Rammene for møtet har vært at vertskapet først presenterer seg selv, og etter en times presentasjon får deltakerne anledning til å stille spørsmål eller samtale om det de har sett og hørt. Våren 2005 har vertskap for møtene vært Baha'i-samfunnet i Drammensveien, Jesu Kristi Kirke av Siste

Dagers Hellige i Oslo og Khuong Viet Tempel i Lørenskog. For vårens møter var det ca 15 påmeldte, og et snitt på 10 deltakere på hvert møte.

I høst var vertskapene Sanatan Mandir Sabha, Norway på Slemmestad, Human-Etisk Forbund v/Oslo Fylkeslag og Philadelphia-menigheten i Oslo. Til disse møtene var oppslutningen noe mindre. Både i vår og i høst ble det gjort arbeid for å invitere KRL-lærere med på møteserien, uten at dette ga særlig respons.

3.4 UNGDOMSDIALOG

Målsettingen for den lokale ungdomsdialogen har vært å skape møteplasser der ungdom fra ulike tros- og livssynsbakgrunn kan lære mer om hverandres erfaringer. STL har erfart at muligheten for å ha et konstruktivt og permanent "ungdomsdialogmiljø" under STLs paraply avhenger av å knytte til seg flere samarbeidspartnere og dessuten å etablere en permanent arbeidsgruppe for ungdomsdialogen som kan drive dette arbeidet fremover på egne premisser. I 2005 fikk STL på plass et samarbeid med Oslo og Akershus barne- og ungdomsråd (ABUR og BURO) om å legge til rette for tilbud for ungdom på tvers av tros- og livssynsgrenser. Sammen arbeider vi med å etablere en egen arbeidsgruppe.

STL arrangerte første dialogseminar for ungdom 22. mai. Tema for seminaret var dialog og menneskerettigheter. STL hadde leid inn Hedda Bryn Langemyr og Silje Johannesen til å lede en workshop der blant annet et fremtids- og drømmeverksted var blant ingrediensene. Temaer som ble drøftet i verkstedet var blant annet hva menneskerettighetene sier om våre menneskelige behov. Tilbakemeldinger fra ungdommene var at denne måten å jobbe med problemstillingene på var veldig interessant.

I samarbeid med ABUR og BURO arrangerte STL et første felles seminar den 4. oktober med tema "Tros- og livssynsminoriteter i møte med media". På seminaret innledet Majoran Vivekenatan, redaktør i Utrop, og Athar Akram, redaktør av bladet Ung Muslim. Seminaret samlet 12 ungdommer med ulike religiøse- og livssynsmessige bakgrunn til en spennende samtale om felles erfaringer om medias fremstilling av tro- og livssyn og hvordan dette kan påvirke hvordan vi forstår hverandre.

Den 9. desember, dagen før utdelingen av Nobels Fredspris, inviterte vi sammen til en tematisk omvisning på Nobels Fredssenter. Tema var "Tros- og livssyn som inspirasjon for fredsprisvinnerne". Omvisningen ble avsluttet med en felles matbit på Peppes pizza. Omvisningen samlet over 40 ungdommer.

3.5 ARBEIDSGRUPPE OM «VOLD I NÆRE RELASJONER»

I tillegg til de ovennevnte prosjekter har STL v/koordinator, engasjert seg i en arbeidsgruppe som skal arbeide med å arrangere dialogmøte for tros- og livssynssamfunn om "Vold i nære relasjoner". Arbeidsgruppen er underlagt Oslo kommune, ved Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester. Den skal følge opp Bystyrets vedtak om å arrangere en konferanse for tros-

og livssynssamfunn for å øke deres kunnskap om vold i nære relasjoner. Arbeidsgruppen har utarbeidet et grunnlagsdokument for en tilnærming til tematikken og arrangerer i februar 2006 et dialogmøte med fokus på hvordan man kan snakke om tematikken vold i nære relasjoner.

3.6 STL-FORUM

STL-forum startet i høst med sine to første arrangement. Formålet med forumet er å synliggjøre STL ved å invitere til spennende ordskifte om viktige religionspolitiske og sosialetiske tema. Tema for de to forumkveldene i høst var ”Statskirken – avvikling eller nyordning? Hva er best for det flerreligiøse Norge?” (18. oktober) og ”Ondskap – hva kan vi bruke begrepet ondskap til? Er det riktig å kalle noen handlinger onde?”

Til den første forumkvelden var Trond Bakkevig, tidligere leder av Kirkerådets (Den norske kirke) stat-kirke utvalg, og Lars Gunnar Lingås, tidligere generalsekretær i Human-Etisk Forbund, invitert til å holde hver sin innledning om statskirken. Forumkvelden løftet frem interessant problemstillinger omkring hvordan det religionspolitiske veikartet bør se ut fremover. 15 deltakere overvar denne forumkvelden i Kirkens Hus.

Til den andre forumkvelden var Arne Johan Vetlesen (filosof) og Nils Christie (kriminolog) invitert til å svare på hvert sitt spørsmål om ondskap. I tillegg ble Karima Solberg (Islamsk Råd Norge) og Svein Myreng (Buddhistforbundet) invitert til å kommentere tema ut fra sine tradisjoner. Denne forumkvelden samlet over 40 deltakere. Temaet ondskap ble belyst fra flere innfallsvinkler, også fra salen, noe som bidro til spennende diskusjoner om ondskapens vesen og det hensiktsmessige ved å kalle noen handlinger onde.

Som samtaleforum har erfaringene fra forumkveldene stort sett vært positive. Lokaliseringen av STL-forum til Kirkens Hus har dog ikke vært særlig gunstig fordi området rund Kirkens Hus er et lite attraktivt sted å oppholde seg på kveldstid. Dessuten er ikke Kirkens Hus tilrettelagt for hyggelig kveldsbesøk da huset og kantina er stengt. STL-forum blir derfor flyttet til Grønland Kulturstasjon som både kan tilby åpne lokaler og egen kafé på kveldstid.

3.7 GUDSBILDE – SELVBILDE - KJØNNSENTITET

”Gudsbilde – Selvbilde – Kjønnsentitet” var navnet på en kvinnekongress STL arrangerte søndag 6. mars. Kongressen samlet nær 100 deltakere med forskjellige religiøs- og livssynsmessig bakgrunn. Fem kvinner, med bakgrunn fra ulike tros- og livssynssamfunn, holdt hvert sitt innlegg om temaet sett innenfra. Deretter ble temaet belyst utenfra, der nestleder for likestillingsombudet snakket om likestilling, religion og livssyn og Berit Thorbjørnsrud problematiserte forholdet mellom religionsfrihet og likestilling. Kongressen ble avsluttet med arbeidsgrupper. Kongressen var til inspirasjon for flere deltakere, særlig i forhold til hvordan forstå betydningen av kjønn i egen og andres religiøse og livssynsmessige tradisjoner.

Kvinnekonferansen ble planlagt av en egen arbeidsgruppe bestående av May Lisbeth Myrhaug, Lynne Feinberg, Anne Hege Grung og Nazim Riaz. Barbro var sekretær for arbeidsgruppen og bidro ellers en hel del i planleggingen av denne konferansen.

4 INFORMASJON OG PROFILERING

I 2005 har informasjons- og profileringsarbeidet særlig vært rettet mot å utvikle logo og ny webprofil. Det har vært viktig å få dette på plass for å sikre en tydeligere og mer markert profil av organisasjonen.

STL har i 2005 drevet informasjonsarbeid gjennom deltakelse på Østlandske Lærerstevne, profilering av egne websider, pressemeldinger om egne arrangementer, intervjuer i pressen av leder og andre representanter for Rådet.

4.1 LOGO OG WEBPROFIL

Arbeidsutvalget og koordinator har drevet dette arbeidet med sikte på å få på plass en ny logo og webprofil til 10-årsjubileet (STL ble stiftet 30. mai 1996).

Etter å ha kontaktet ulike designbyrå falt valget på Ravn webveveri som leverandør av ny logo og webprofil samt utvikling av nye brevark og visittkort. Dessuten har STL investert i et nytt publiseringsverktøy som vil profesjonalisere vårt webuttrykk og gjøre det enklere å publisere nyheter og annen relevant informasjon på hjemmesidene våre. Ny hjemmeside vil bli publisert i løpet av første halvår 2006.

4.2 ØSTLANDSKE LÆRERSTEVNE

Rådet har vedtatt at vi skulle prøve å være representert på Østlandske Lærerstevne 4.-5. november 2005. Østlandske lærerstevne er en uavhengig stiftelse drevet av lærere og holdes hvert år for å drøfte ulike pedagogiske emner. Tro, livssyn og kultur har ikke vært særlig representert tidligere.

Det ble nedsatt en arbeidsgruppe som forberedte en stand. Arbeidsgruppa besto av Espen Lynne Amundsen, Jens-Petter Elvestad, Marit Kromberg, Karima Solberg, Vigdis-Merete Rønning og koordinator. På standen rigget vi oss til med to kafébord, hvert med 1 PC. Vi presenterte STLs hjemmeside og viste lenkene til alle medlemssamfunnene fra vår hjemmeside. Vi la fram en enkel brosjyre med informasjon om STL og medlemmenes hjemmesider og e-postadresser. Vi hadde også med en del annet informasjonsmateriale, og serverte kaffe og te, lørdagen også nybakte boller. Det var hele tiden 2 personer til stede på standen.

Erfaringen fra stevnet er at det er interesse blant KRL-lærere for at en organisasjon som STL tilbyr levende kunnskap om det flerreligiøse Norge. Standen var imidlertid ikke god

nok. Skal vi fortsette på slike arrangementer må vi arbeide med å profesjonalisere uttrykket vårt. Dette gjelder særlig å tydeliggjøre STL som en ressurs for skolene, særlig i KRL-faget.

4.3 WEBSITE OG MEDIEDEKNING

Koordinator har endret profilen på websiden slik at den fremstår mer oversiktlig for besøkende. Dessuten har sidene blitt løpende oppdatert med hva som skjer i STL. På websidene er det også sakset fra noen av medieoppslagene om STL i året som gikk.

Avisen Vårt Land har omtalt STLs arbeid flere ganger, blant annet hadde Vårt Land 3. november oppslag om STL. Den 8. november ble STLs deltakelse i arbeidsgruppen som ser på utviklingen av moduler i samfunnskunnskap for religiøse ledere omtalt. Den 12. november uttalte leder seg om trusler fra regjeringshold om å kutte støtten til tros- og livssynssamfunn med en uakseptabel praksis eller ideologi. STL-forumet om ondskap den 22. november ble viet 2 sider i Vårt Lands avis den 28. november.

NRK verdibørsen har fulgt opp både kvinnekongressen (se over) med egne intervjuer med innleiderne og STLs ungdomsseminar om medias presentasjon av tros- og livssynssamfunn. Arrangementet "Én verden i sorg", sorgmarkeringen etter flodbølgekatastrofen, ble kringkastet i sin helhet i NRK TV. Dette var en viktig begivenhet fordi det var første gang at hele livssynsbredden i Norge fikk markere en felles sorg i det offentlige nasjonale rom.

STL har annonsert for sine aktiviteter, blant annet STL-forum, i Morgenbladet, på Vårt Lands nettside, og i Klassekampen. Dessuten har Human-Etisk Forbunds nettside, Holistisk Forbunds nettside og Islam.no informert om våre aktiviteter.

5 ØKONOMI

Årsregnskapet og årsberetning gir etter styrets mening et rettviseende bilde av Samarbeidsrådets økonomiske stilling. Regnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift. STL mottok kr. 593 000 i driftsstøtte og en ekstrabevilgning fra KKD på kr. 460 000 i forbindelse med «Én verden i sorg» (se 3.1). I tillegg fikk vi kr. 50 000 i støtte fra stiftelsen Fritt Ord i forbindelse med Kvinnekongressen i mars. Andre inntekter var kontingenter som brakte inn kr. 38 000. Totale driftsinntekter var dermed kr. 1 132 199. Totale driftsutgifter beløp seg til 1 075 888. Årsresultatet er kr. 54 814. Dette overskuddet skyldes primært skifte av koordinator, som kom på plass først i mai, og at noen av seminarene planlagt for 2005 måtte forskyves til 2006 grunnet skifte av koordinator.

Samarbeidsrådet har hatt en daglig leder i deltid frem til 16. mai, og en engasjementstilling i deltid frem til 1. juli. Fra 1. juni tok ny koordinator over i hel stilling. Det har i 2005 ikke vært sykefravær. Det har heller ikke vært registrert arbeidsulykker. Likestilling praktiseres så langt dette er praktisk mulig. Samarbeidsrådet driver ikke aktiviteter som forurenser miljøet.